

STROŠKI IN POSLEDICE NEZGOD PRI DELU

UVOD

Članek povzema študijo primerov dvajsetih nezgod pri delu, ki so se zgodile na Irskem. V njem so obravnavane negativne psihološke, telesne in finančne posledice nezgod pri delu, ki so prizadele delavce in delodajalce. Študija je objavljena na spletni strani: <http://arrow.dit.ie/schfsehrep/1/>.

METODOLOGIJA

Dvajset naključno izbranih delodajalcev (eden od teh je bil samozaposlen) in devetnajst poškodovanih delavcev je bilo pripravljeno sodelovati v študiji. Vse nezgode pri delu so se zgodile v obdobju med letoma 1995 in 2006. Z anketiranjem so bili pridobljeni trije različni sklopi podatkov:

- podatki o stroških in posledicah nezgode pri delu, ki jih je nosil delodajalec,
- podatki o stroških in posledicah nezgode pri delu, ki jih je nosil delavec,
- podatki o vrsti nezgode.

Pred objavo študije primerov so vsi zaposleni in delodajalci, ki so v njej sodelovali, izrazili zadovoljstvo s točnostjo predstavljenih podatkov o nezgodi pri delu, v katero so bili vpleteni. Naslednja preglednica povzema nezgode pri delu, zajete v študiji primerov.

Delavec	Vrsta nezgode pri delu	Poškodba in druge posledice
Električar	Padec z lestve	Počena rebra
Negovalka	Spotik ob strgani preprogi na stopnicah	Upokojena zaradi poškodbe roke
Tovarniški delavec	Stik s strojem za pakiranje	Trajna invalidnost zaradi poškodbe prstov
Tovarniški delavec	Padec s skladiščnega ogrodja	Trajna poškodba, ki preprečuje ukvarjanje s športom
Električar	Električni šok	Stalna bolečina v roki na neposredni sončni svetlobi
Koordinator vozil nujne medicinske pomoči	Stres v zvezi z delom	Stres
Medicinska sestra na psihiatriji	Napad bolnika	Manjše poškodbe in okrevanje
Negovalka	Praske z možnostjo okužbe	Manjše poškodbe in okrevanje
Reševalec	Reševanje osebe iz avtomobila	Poškodba hrbta
Mizar	Stik s krožno žago	Trajna invalidnost zaradi poškodbe prstov
Zdravstvena delavka	Trčenje avtomobila s kamionom	Poškodba vratu
Učitelj lesarstva	Stik s skobeljnim strojem	Trajna invalidnost zaradi poškodbe prstov
Tovarniški delavec	Potiskanje okvarjenega vozička	Poškodba kolena
Pomočnica v gostinstvu	Porezano zapestje pri odpiranju pločevinke	Raztrganina
Električar	Zastrupitev z ogljikovim monoksidom	Stalni glavoboli
Delovodja	Nanj je padel nadstrešek	Poškodba glave
Delavka v občinski upravi	Verbalni napad	Stres
Delavka v občinski upravi	Potencialna okužba z rabljenimi injekcijskimi iglami	Posttravmatski stresni sindrom
Zdravstvena delavka	Spotik ob kolescu toaletnega bolniškega stola	Stalna bolečina
Mizar	Stik s kombiniranim poravnalnim in debelinskim skobeljnim strojem	Trajna invalidnost zaradi poškodbe prstov

STROŠKI IN POSLEDICE NEZGODE PRI DELU, KI SO JIH NOSILI DELAVCI

Finančna izguba, ki so jo utrpeli delavci, se je zelo razlikovala od primera do primera. Sedem zaposlenih ni utrpelo nikakršne finančne izgube. Dvanajst zaposlenih je izgubilo denar v razponu od manj kot 1.000 do 112.000 EUR. Povprečni znesek, ki ga je teh dvanajst oseb izgubilo, je znašal približno 21.000 EUR. V navedenih številkah so upoštevana tudi vsa prejeta nadomestila. Največji delež denarne izgube zaposlenih, tj. približno 85 odstotkov, predstavlja izgubljeni dohodek v obliki plač in plačila za nadurno delo.

Pet zaposlenih se srečuje s stalnimi finančnimi izgubami zaradi spremenjenega zaposlitvenega statusa, ki je posledica nezgode pri delu. Če se razmere teh zaposlenih ne bodo spremenile, bodo ti verjetno izgubili tekom preostale delovne dobe med 38.000 in 268.000 EUR.

Telesne posledice

Vsi zaposleni so se srečevali z osebnimi posledicami nezgode pri delu in prestatati so morali različno intenzivne bolečine in trpljenje. Čeprav stopnja prestatanih bolečin ni objektivno merljiva, je šestnajst od dvajsetih zaposlenih prizadela stopnja bolečin, ki jo lahko opišemo kot zelo bolečo poškodbo. Deset zaposlenih ima trajne telesne okvare, ki so posledica nezgode pri delu.

Trajanje odsotnosti z dela nam lahko nakaže stopnjo resnosti poškodb. Dva zaposlena nista bila odsotna z dela, deset jih je bilo odsotnih z dela od enega meseca do enega leta. Dva zaposlena pa sta bila odsotna z dela več kot leto.

Psihološke posledice

Več kot polovica zaposlenih je poročala o zaskrbljenosti in več kot polovica je menila, da so prizadeti tudi njihova bližnja družina in prijatelji. Četrtna je navajala depresivnost. Več kot polovica tistih zaposlenih, ki so poročali o dveh ali več negativnih psiholoških posledicah, je navajala raznovrstne psihološke učinke nezgode pri delu. Pet zaposlenih je potrebovalo svetovalno pomoč.

Celoten vpliv nezgod na zaposlene je bil velik. Sedemnajst zaposlenih je celoten vpliv nezgode ocenilo s stopnjo precejšen ali velik. Poleg tega so vpliv nezgode bolj »občutili« zaposleni kot delodajalci. Raziskava je pokazala, da so zaposleni morali prenašati negativne finančne, telesne in psihološke posledice nezgode precej dlje kot njihovi delodajalci.

Naslednje izbrane izjave iz študij primerov dajejo jasno sliko vplivov in učinkov na zaposlene:

»Ostala sem sama s svojo nezmožnostjo.«

»Nevrolog mi je rekel, da obstaja možnost, da se stanje ne bo več izboljšalo, če se nisem pozdravila do zdaj. Tako se moram sama znajti v življenju.«

»Zdravnik in žena sta me prepričevala, naj grem k psihiatru. Najprej sem se upiral, potem pa sem le šel. Na koncu sem ga obiskoval več kot dve leti. Postavil mi je diagnozo depresija in mi predpisal zdravljenje z antidepresivi.«

»Zdravnik mi je povedal, da trpim za posttravmatsko stresno motnjo zaradi nezgode.«

»Zdravnik mi je povedal, da je nezmožnost za delo glavni vzrok moje depresije.«

»Ne vem, ali se bom še kdaj ukvarjal s katerim koli športom ne glede na moj nekdanji status (član irske državne reprezentance).«

»Zbolel sem zaradi slabih delovnih razmer, zato ne nameravam več staviti na kocko svojega zdravja. Preprosto ni vredno. Spominjam se najhujšega obdobja bolezni in ne želim kaj takega prestajati še enkrat.«

»Vseskozi me spremlja občutek, da nisem varna na svojem delovnem mestu.«

STROŠKI IN POSLEDICE ZA DELODAJALCE

Finančni stroški delodajalcev so bili precej različni, zneski so segali od nič do prek 3,8 milijona EUR. Če izločimo najvišje in najnižje stroške ter izpostavimo dvanajst najbolj nazornih študij primerov, ugotovimo, da znašajo stroški nezgode pri delu v povprečju okoli 52.000 EUR. Eden izmed delodajalcev je navedel, da je po nezgodi ogrožena njegova finančna sposobnost preživetja.

Posledice nezgod pri delu so bile proizvodne izgube. Nadaljnje izgube so zajemale stroške za plače nadomestne delovne sile ali plačilo nadur, stroške ponovnega uvajanja, odškodninske zahtevke zaradi osebnih poškodb, račune za popravila, povračilo zdravstvenih in potnih stroškov in povečan nadzor. Največji stroški, ki so jih delodajalci imeli zaradi nezgod pri delu, so bili stroški za plače odsotnih ali nadomestnih delavcev. Ti so znašali skoraj polovico (45 odstotkov) skupnih izgub.

Za nekatere od teh delodajalcev bodo stroški rasli še naprej zaradi odškodninskih zahtevkov v zvezi z osebnimi poškodbami. Izmed dvajsetih študij primerov so bili doslej v osmih primerih vloženi odškodninski zahtevki zaradi osebnih poškodb, štirje so bili poravnani. Odškodninski zahtevki so bili vloženi za skoraj polovico resnejših nezgod iz te študijah primerov. Od poravnanih zahtevkov so tri odškodnine znašale vsaka okoli 30.000 EUR, četrta odškodnina je znašala 152.000 EUR. Eden izmed štirih neporavnanih zahtevkov je bil ocenjen na okoli 200.000 EUR.

Še ena posledica nezgod pri delu, ki so jo študije primerov potrdile, je pojav zamere zaposlenega do delodajalca. Več kot tretjina (7 od 19) poškodovanih zaposlenih je poročala o »precejšnji« ali »veliki« zameri do delodajalca po nezgodi pri delu. Zamera zaposlenega je nastala večinoma zaradi odnosa delodajalca do zaposlenega po nezgodi pri delu in manj zaradi nezgode same.

Nižja produktivnost

Zaradi posebnih težav pri ugotavljanju, za koliko se je zmanjšala produktivnost kot posledica nezgode pri delu, so celotne finančne izgube delodajalcev, ki jih tu predstavljamo, seveda prenizko ocenjene. Delodajalci so ob vprašanju stroškov zaradi nižje produktivnosti težko navajali zneske. Namesto konkretnih zneskov so navajali posledice nižje produktivnosti in nastalih stroškov. Stroške in posledice so opisali z besedami:

»Organizirali bi nadurno delo, da bi nadomestili odsotnost.«

»Delo bi počakalo, dokler se poškodovani ne bi vrnil na delo ali dokler ne bi našli koga drugega.«

»Dovolj nas je, da nadomestimo manjkajočega delavca.«

»Delo bo trajalo dalj časa, preden bo končano.«

»Poklicali smo stranko in ji sporočili, da bo delo končano pozneje.«

»Morali smo prositi preostalo osebje, da je prevzelo dodatne delovne obveznosti.«

»Oseba, ki je nadomestila manjkajočega, ni bila enako izkušena.«

»Stranke so opazile, da ni osebe, s katero so običajno sodelovale.«

»Med njihovo odsotnostjo delo ni potekalo neprekinjeno.«

»Njihova odsotnost nas je spravila v neprijeten položaj.«

Diagram 1: Višina stroškov delodajalcev zaradi nezgod pri delu

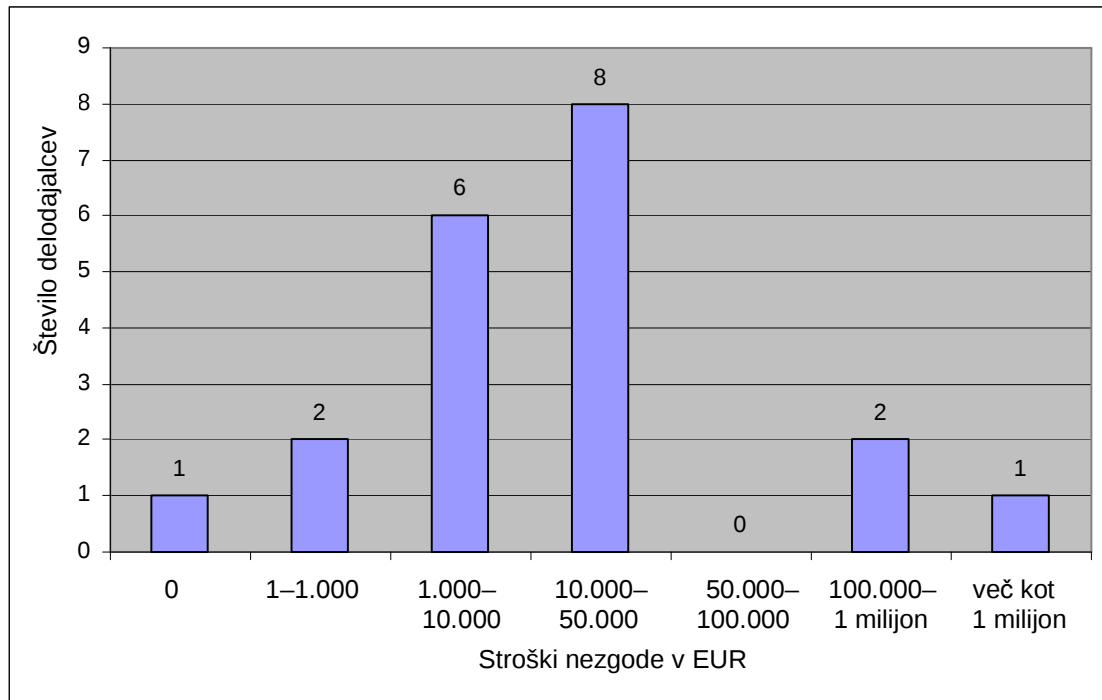
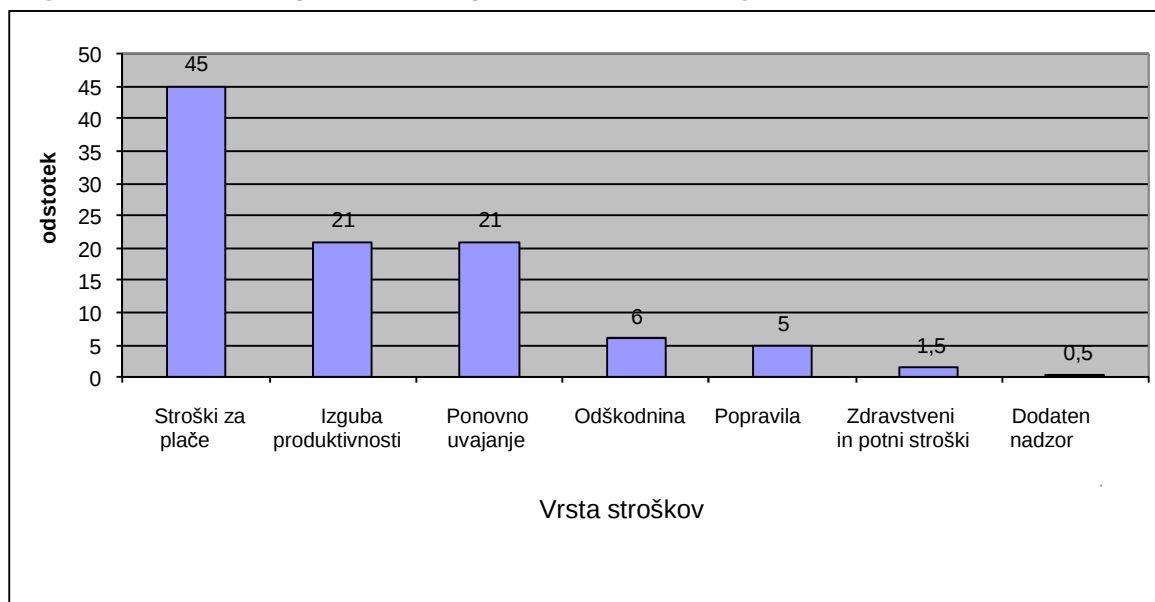

Diagram 2: Razdelitev po vrstah skupnih stroškov delodajalca

SKLEP

Študije primerov prikazujejo bolečine, trpljenje in finančno izgubo, ki so jih utrpeli zaposleni in njihovi delodajalci zaradi nezgod pri delu. Zato je jasno in posebej poudarjeno sporočilo raziskave, da je treba število nezgod pri delu zmanjšati, kolikor je mogoče.

Raziskava sporoča delodajalcem in zaposlenim:

Delodajalci bi morali razumeti, da nezgoda lahko prizadene zaposlenega in njegovo družino v bistveno večjem obsegu, kot je na splošno priznано. Moralna, zakonska in poslovna dolžnost delodajalcev je, da predvsem preprečujejo nezgode pri delu.

Zaposleni bi morali dojeti težo stroškov in posledic nezgod pri delu, ki lahko obremeni njih in njihove družine. Zaposleni potrebujejo čim varnejše delovno okolje, kar jasno potrjujejo grafični prikazi in številke.

Victor Hrymak,
Dublinski inštitut za tehnologijo